

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 4/2026 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Johanna Routio, ympäristöministeriö
- lainsäädäntöneuvos Sirkku Jaakkola, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Kati Suomalainen, ympäristöministeriö
- ylitarkastaja Jaana Mäenpää, Lupa- ja valvontavirasto
- ylitarkastaja Pirke Suoheimo, Suomen ympäristökeskus

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Kaupan liitto ry
- Kierrätysteollisuus ry
- Suomen Romukauppiaiden Liitto ry
- Recser Oy / Paristokierrätys
- Akkukierrätys Pb Oy
- Suomen Autokierrätys Oy
- ERP Finland ry
- Suomen Autopurkamoliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi jätelakia, ympäristönsuojelulakia, sähköturvallisuuslakia, verkon välityspalvelujen valvonnasta annettua lakia, rikoslakia ja lannoitelakia.

Esityksen tarkoituksena on antaa EU:n akkuja ja paristoja sekä jätteakkuja ja -paristoja koskevaa asetusta ja uudistettua EU:n jätteensiirtoa koskevaa asetusta täydentävät säännökset sekä panna täytäntöön sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevan direktiivin muutos. Ehdotettavat muutokset kohdistuvat pääasiassa jätelakiin.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

EU:n akkuja ja paristoja sekä jätteakkuja ja -paristoja koskevan asetuksen kansallinen täytäntöönpano on tehty vaiheittain asetuksen mukaisia siirtymäaikoja noudattaen. Nyt annettava esitys on viimeinen osa kyseisen asetuksen täytäntöönpanoa ja sen keskeiset muutosehdotukset koskevat akkujen ja paristojen tuottajavastuuta.

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskeva direktiivimuutos rajaa tuottajien kustannusvastuuta tietyiltä osin. Esityksellä rajattaisiin tuottajan kustannusvastuuta sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuoltokustannuksista direktiivimuutoksen edellyttämällä tavalla.

EU:n jätteensiirtoa koskevan asetuksen johdosta jätelain loppukäsiteltäväksi tarkoitettun jätteen siirtoon liittyviä säännöksiä kumottaisiin. Lisäksi jätelaista kumottaisiin säännökset, joista säädetään uudessa asetuksessa. Tällaisia ovat esimerkiksi jätteen hyödyntämislaitoksen ennakkohyväksyntää koskeva säännös sekä niin sanottujen vihreiden jätteiden siirtoa koskeva säännös. Osa ehdotetuista muutoksista on välttämättömiä asetuksen täytäntöön panemiseksi, osa johtuu kansallisista tarpeista. Samalla muutettaisiin rikoslain ja lannoitelain viittaukset uuteen asetukseen.

Jätelain laiminlyöntimaksua ja seuraamuksia koskevaa sääntelyä päivitetäisiin kattamaan akkuja ja paristoja sekä jätteakkuja ja -paristoja koskevan asetuksen ja jätteensiirtoa koskevan asetuksen uudet velvoitteet.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2026. EU:n jätteensiirtoa koskevan asetuksen täytäntöönpanoon liittyvät muutokset tulisivat kuitenkin voimaan vasta 21.5.2026 samaan aikaan kuin asetuksen säännöksiä aletaan soveltaa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Tausta

Hallituksen esityksellä toteutetaan EU:n akkuasetuksen täytäntöönpanon kolmas, viimeinen vaihe. Täytäntöönpano on toteutettu vaiheittain asetuksen siirtymäsäännösten mukaisesti. Täytäntöönpanon ensimmäisessä vaiheessa on säädetty vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisestä ja nimeämisestä vastaavasta viranomaisesta (HE 81/2023 vp — YmVM 2/2023 vp) ja toisessa vaiheessa akkuasetuksen markkinavalvontaviranomaisesta (HE 103/2024 vp — YmVM 10/2024 vp). Muut hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset liittyvät EU:n uuden jätteensiirtoasetuksen ja SER-direktiivin muutoksen täytäntöönpanoon. Loppukäsiteltäväksi siirrettävien jätteiden osalta kansallista sääntelyä on muutettava, sillä asetukseen on sisällytetty aiempaa tarkempaa sääntelyä. Esityksellä annetaan myös kansallinen täydentävä sääntely, joka on tarpeen jätteensiirtoasetuksen soveltamiseksi. SER-direktiivin täytäntöönpanemiseksi ehdotetaan, että tuottajan kustannusvastuuta sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuoltokustannuksista rajataan direktiivin edellyttämällä tavalla.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella ympäristövaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiesitysten hyväksymistä muutettuina seuraavin huomautuksin.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

Akkuasetus edistää kiertotaloutta

Akkuasetuksen tavoitteena on edistää kiertotaloutta saattamalla akut ja paristot ja niiden koko elinkaari yhtenäisen sääntelyn piiriin. Liikenteen sähköistymisen ja monenlaisten sähkövirtaa käyttävien langattomien ja johdottomien laitteiden yleistymisen arvioidaan 14-kertaistavan akkujen kysynnän vuodesta 2018 vuoteen 2030. Asetuksen tavoitteena on pitää kasvu ja sen ympäristövaikutukset hallittavina ja kestävinä sekä lisätä akkujen ja paristojen sisältämien arvokkaiden materiaalien talteenottoa ja uudelleenkäyttöä. Kaikkiaan akku- ja paristoalan tuottajia, joiden toimintaan akkuasetuksen jätehuoltoa ja tuottajavastuuta koskevat vaatimukset koskevat, on Suomessa arviolta joitakin tuhansia.

Valiokunta katsoo, että akkuasetuksen täytäntöönpano vaikuttaa yhteiskunnan sähköistymiseen myönteisesti, kun se edistää turvallisten ja kestävästi tuotettujen akkujen valmistamista ja niiden vastuullista uudelleenkäyttöä ja kierrättämistä. Akkujen merkitys kasvaa liikenteen sähköistyessä. Sähkön varastointi akkuihin on myös osa energijärjestelmää ja edistää omavaraisuutta ja huoltovarmuutta sähkönjakelun kriisitilanteissa. Akkujen suorituskyvyn parantuminen ja hintojen lasku lisää akkupohjaisten energiavarastojen käyttöä tasaamaan sähkön huippukysyntää ja sitä kautta leikkaamaan korkeimpia hintoja.

Suurin osa akkuasetuksen artikloista on suoraan sovellettavia, eikä niiden sisältöä tule toistaa kansallisessa lainsäädännössä. Akkuasetuksen täytäntöönpano edellyttää kuitenkin muutoksia jätelakiin, erityisesti sen 6 luvussa säädettyyn tuottajavastuuseen. Keskeisimmät akkuasetuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavat jätelain muutosehdotukset koskevat tuottajavastuun sääntelyä. Useisiin jätelain pykäliin ehdotetaan lisättäväksi viittaukset niihin akkuasetuksen artikloihin, jotka sisältävät jätelain säännöksiin verrattuna yksityiskohtaisempaa suoraan sovellettavaa sääntelyä. Lisäksi osa asetuksen artikloista edellyttää voimassa olevan jätelain akkuja ja paristoja koskevien säännösten muuttamista tai kumoamista siltä osin kuin ne ovat asetuksen kanssa ristiriidassa.

Akkujen uudelleenkäyttö ja uudelleenkäytön valmistelu

Akkuasetuksessa säädetyt luovutusvelvollisuudet ovat suoraan toimijoita velvoittavia ja tarkoittavat käytännössä, että toimijoiden on luovutettava kerätyt, käytöstä poistetut jäteakut ja -paristot tuottajalle tai tuottajavastuuorganisaatiolle. Luovutusvelvollisuus ei koske sellaisia akkuja ja paristoja, jotka käytetään uudelleen samassa käyttötarkoituksessa.

Uudelleenkäytön valmistelulla tarkoitetaan akkuasetuksen mukaan samaa kuin jätedirektiivin 3 artiklan 16 alakohdassa määritelty valmistelu uudelleenkäyttöön: tarkistamis-, puhdistamis- tai korjaamistarkoituksessa toteutettavia hyödyntämistoimia, joiden avulla tuotteet tai tuotteiden osat, joista on tullut jätettä, valmistellaan siten, että niitä voidaan käyttää uudelleen ilman mitään muuta esikäsitteilyä. Akkuasetuksessa käytetään myös termiä uudelleenvalmistus, jolla tarkoitetaan johdanto-osan (17) mukaan jäteakkujen tai -paristojen valmistelua uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen. Myös akkuasetuksen tarkoittama uudelleenvalmistelu kohdistuu siten jäteakkuihin tai -paristoihin. Uudelleenkäytöllä tarkoitetaan puolestaan tointa, jonka avulla tuotteet tai osat, jotka eivät ole jätettä, voidaan käyttää uudelleen samassa tarkoituksessa, jota varten ne on suunniteltu. Uudelleenkäytön valmistelu ja

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

uudelleenvalmistus kohdistuu jätteeseen ja uudelleenkäyttö tuotteeseen, joka käytetään uudelleen samassa käyttötarkoituksessa.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille näkemys, että akkuasetuksen täytäntöönpano tiukentaisi huomattavasti käytäntöä siihen verrattuna, mitä alkuperäinen asetus edellyttää, kun ehdotuksen mukaan muiden toimijoiden kuin tuottajien oikeus tarjota akkujen ja paristojen uudelleenkäyttöön liittyviä palveluita säilyy, mutta oikeus tarjota uudelleenkäytön valmisteluun liittyviä palveluita poistetaan, ellei asiasta sovita tuottajan kanssa.

Valiokunta selventää, että ehdotettu säännös jättää mahdollisuuden tapauskohtaiselle, akun tosiasialliseen kuntoon perustuvalla tulkinnalla. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvataan, mitä uudelleenkäytöllä ja uudelleenkäytön valmistelulla akkuasetuksen ja jätepuitedirektiivin mukaan tarkoitetaan. Uudelleenkäytön valmistelu ja uudelleenvalmistus kohdistuu jätteeseen eli jäteakkuun, joihin liittyvien palveluiden tarjoaminen on mahdollista vain sopimalla asiasta tuottajan kanssa. Uudelleenkäyttö kohdistuu tuotteeseen eli akkuun, joka käytetään uudelleen samassa käyttötarkoituksessa, ja siihen liittyviä palveluita voi edelleen tarjota ilman erillistä sopimista tuottajan kanssa. Hallituksen esitys ei sisällä akkuasetusta tiukempia säännöksiä. Akkuasetuksessa on säädetty sähkö- ja elektroniikkalaiteromun ja romuajoneuvojen käsittelylaitosten toiminnanharjoittajille velvollisuus luovuttaa kaikki keräämänsä jätteakut ja -paristot tuottajille. Tästä velvollisuudesta ei ole mahdollista kansallisesti poiketa. Akkuasetuksen mukainen tuottajavastuu edellyttää, että tuottajilla on tosiasiallinen mahdollisuus järjestää jätteakkujen ja -paristojen keräys ja käsittely sekä vastata niistä aiheutuvista kustannuksista.

Akkuasetuksen tavoitteena on tukea akkujen ja paristojen kierrätysmarkkinoiden kehittymistä ja nostaa ympäristönsuojelun tasoa kaikkien akkujen ja paristojen elinkaareen osallistuvien toimijoiden toiminnassa. Lisäksi on tärkeä varmistaa, että kaikki akut, myös uudelleenkäyttöön valmistellut akut, ovat turvallisia käyttäjilleen. Akkuasetus edellyttää kaikkien akkujen ja paristojen elinkaareen osallistuvien toimijoiden yhteistyötä. Akkuasetuksen mukaan kaikki akkujen uudelleenkäyttöön valmistelijat, kuten romuajoneuvojen käsittelylaitokset, ovat tuottajia, joilla on jatkossa velvollisuus liittyä tuottajayhteisöön. Tuottajayhteisöön liittymällä yhteistyö tuottajien kanssa tiivistyy.

Koska sääntelyn sisällöstä on eriäviä tulkintoja, valiokunta pitää asetuksen täytäntöönpanon kannalta hyvin tärkeänä sitä, että Lupa- ja valvontavirasto valmistelee yhdessä muiden virastojen kanssa ohjeistusta selventämään erityisesti tuotteen ja jätteen väliseen rajapintaan ja akkuasetuksen eri määritelmiin liittyviä kysymyksiä esimerkkien avulla. Ohjeistusta laadittaessa on tärkeää käydä vuoropuhelua romuajoneuvoalan toimijoiden kanssa, jotta tuottajavastuu voidaan toteuttaa asetuksen edellyttämällä tavalla ja samalla huomioida käytännön toiminta.

Kansainväliset jätteesiirrot

Hallituksen esityksessä luovutaan kansallisesta sääntelystä liittyen loppukäsiteltäväksi siirrettäviin jätteisiin, eli niiden osalta sovelletaan suoraan EU:n jätteesiirtoasetuksen säännöksiä. Jätteesiirtoasetuksen 11 artiklassa tiukennetaan edellytyksiä loppukäsiteltäväksi siirrettävän (mm. kaatopaikalle sijoitettavaksi) jätteen osalta. Sääntely mahdollistaa sen, että

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

toisesta EU-maasta tulevalle jätteiden tuonnille kaatopaikalle sijoitettavaksi ei anneta lupaa, jos siirron edellytykset eivät täyty, jos esimerkiksi ilmoittaja ei pysty osoittamaan, että siirto on läheisyysperiaatteen mukainen.

Valiokunta pitää hyvänä, että jätteensiirtoasetuksessa on kiinnitetty erityisesti huomiota jätesiirottojen valvonnan tehostamiseen ja että sitä varten on perustettu EU:n valvontaryhmä. Koska kysymyksessä on EU:n laajuinen sääntely, sen soveltamiskäytännön tulisi olla mahdollisimman yhtenäinen. Yhtenäistä EU-linjaa esimerkiksi 11 artiklan soveltamisesta ei vielä ole, koska asetusta ei ole vielä alettu soveltaa. Valiokunta pitää tärkeänä, että ympäristöministeriö seuraa, millaiseksi jätteiden tuonti kaatopaikalle sijoitettavaksi kehittyy. Yhtenäisen soveltamisen käytännöistä on hyvä keskustella ja sopia myös EU-laajuisessa IMPEL-asiiantuntijaryhmässä. Jos kansallisen seurannan perusteella ilmenee tarvetta, on tarpeen arvioida, millä muilla lainsäädännöllisillä tai esimerkiksi valtakunnallisen jättesuunnitelman keinoilla voidaan tarvittaessa puuttua kaatopaikalle tuotavaan jätteeseen.

Viranomaisresurssit

Valtion aluehallintouudistuksen myötä tuottajavastuun valvontaan liittyvät tehtävät ovat siirtyneet Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon, joka on jätelain 25 §:n mukainen tuottajavastuuta valvova viranomainen 1.1.2026 alkaen. Lupa- ja valvontavirastossa yhdeksän henkilöä hoitaa jätelain mukaiset valvontatehtävät. Akkujen ja paristojen tuottajavastuuvälvontaa hoitaa yksi henkilö. Lupa- ja valvontaviraston tehtävät lisääntyvät merkittävästi akkuasetuksen tuottajavastuusäännösten tullessa voimaan.

Volyymien kasvu tarkoittaa valvottavien määrien lisääntymistä ja edellyttää erityisesti vapaamatkustajavalvonnan (sellaisten yritysten, jotka tahallisesti tai tahattomasti eivät hoida tuottajavastuuvälvollisuuksiaan, valvonnan) tehostamista. Huomattava osa akuista saatetaan markkinoille etäkaupalla, minkä valvonta myös osaltaan edellyttää voimavaralisäystä. Nykytilanteeseen verrattuna raportointi moninkertaistuu ja yksityiskohtaistuu. Lisäksi raportointivaatimus laajenee myös jätehuoltotoimijoille ja kierrättäjille, mitä vaatimusta ei ole ollut aikaisemmin. Tuottajavastuuvälvontaan vaikuttavuuden takaamiseksi Suomeen sijoittautuneiden verkkoalustojen sijaan merkittävä osa valvontaviranomaisen resursseista tulee kohdistaa myös ulkomailla sijaitsevien Suomeen myyvien verkkoalustojen valvontaan. Tuottajavastuuvälvollisyys koskee noin 50 000 Suomeen sijoittautunutta yritystä sekä satoja tuhansia ulkomaille sijoittautuneita yrityksiä, jotka myyvät tuotteita etäkaupalla Suomeen loppukäyttäjälle.

Valiokunta korostaa, että edellä mainitut seikat johtavat työmäärän kasvamiseen ja lisäresurssitarpeeseen, joten tehtävien hoitaminen edellyttää lisähenkilövoimavaroja ja määrärahaa tietojärjestelmiin.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki jätelain muuttamisesta

53 §. Poikkeukset eräiden tuotteiden tuottajan kustannusvastuusta. Valiokunta on tehnyt pykälän 3 momenttiin teknisen korjauksen. Pykälästä on tarpeen poistaa siihen tehty lisäys 'kuin tässä pykälässä säädetään', sillä tehty lisäys on omiaan rajoittamaan soveltamista aiempaan muotoiluun verrattuna, mikä ei ole ollut tarkoituksena. Samalla on tarpeen korjata sanan 'saavat' tilalle 'voivat'.

Liite 3. Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden luokat 15.8.2018 alkaen (53 §:n 1 momentin 3 kohta). Hallituksen esityksellä lisätään jätelakiin uusi liite 3. Liitteen 3 tulee vastata nykyisen sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun valtioneuvoston asetuksen (519/2014) liitettä 2. Hallituksen esityksessä on tältä osin virhe, joten valiokunta on korjannut liitteen 3 vastaamaan tarkoitettua.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 4/2026 vp sisältyvät 2.—6. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 4/2026 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan jätelain (646/2011) 2 §:n 5 momentti sekä 109, 113 ja 114 §, sellaisena kuin niistä on 2 §:n 5 momentti laissa 1068/2024,

muutetaan 6 §:n 1 momentin 29 kohta, 22 §:n 3 ja 4 momentti, 47 §:n 2 momentti, 48 §:n 1 momentin 4 kohta, 48 b §:n 5 momentti, 49 §:n 1 momentti, 51 §:n 1 momentti, 52 §:n 2

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

momentti, 53 §, 53 a §:n 1 momentti, 54 §:n 1 momentti, 56, 57 ja 61 §, 63 §:n 1 momentti, 63 a §:n 2 momentti, 64 §:n 1 momentti, 66 §, 66 a §:n 1 momentin 2 kohta, 66 b §:n 1 momentti, 101 §:n 2 momentti, 102 §:n 3 momentti, 103 §, 107 §:n 1 momentti, 108 §:n 1 momentti, 110 ja 111 §, 112 §:n 1 momentti, 115 §:n 2 momentti, 116, 117 a ja 117 b §, 119 §:n 1 momentti, 122 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 kohta sekä 3 momentti, 124 §:n 3 momentti, 126 §:n 1 momentin 1 kohta, 128 §:n 1 kohta, 131 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1, 8 ja 9 kohta, 142 §:n 1 momentin 1 kohta, 145 §:n 1 momentti, 147 §:n 2 momentin 21, 22, 24 ja 25 kohta sekä liite,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentin 29 kohta, 48 §:n 1 momentin 4 kohta, 53 a §:n 1 momentti ja 66 a §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1096/2022, 22 §:n 3 momentti ja 126 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 757/2018, 22 §:n 4 momentti, 64 §:n 1 momentti, 107 §:n 1 momentti, 122 §:n 3 momentti, 128 §:n 1 kohta ja 142 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 799/2025, 47 §:n 2 momentti, 54 §:n 1 momentti, 63 §:n 1 momentti, 63 a §:n 2 momentti, 66 §, 66 b §:n 1 momentti, 117 b §, 119 §:n 1 momentti, 122 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 kohta, 131 §:n 1 momentti ja 2 momentin 8 kohta sekä 147 §:n 2 momentin 21 ja 22 kohta laissa 714/2021, 48 b §:n 5 momentti, 51 §:n 1 momentti ja liite laissa 1402/2025, 53 ja 56 § osaksi laissa 410/2014, 61 § osaksi laissa 799/2025, 101 §:n 2 momentti laissa 494/2022, 102 §:n 3 momentti laissa 410/2014, 103 § osaksi laeissa 410/2014 ja 799/2025, 108 §:n 1 momentti laissa 626/2017, 117 a § laeissa 410/2014 ja 1518/2015, 124 §:n 3 momentti ja 145 §:n 1 momentti laissa 834/2017, 147 §:n 2 momentin 24 ja 25 kohta laissa 1120/2024, sekä

lisätään lakiuusi 16 a §, 46 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 714/2021, uusi 3 momentti, 55 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1096/2022, uusi 2 momentti, 66 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 714/2021 ja 1096/2022, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, lakiin uusi 117 d § ja 147 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 714/2021 ja 1120/2024, uusi 21 a, 21 b ja 26 kohta sekä lakiin uusi liite 2 ja 3 seuraavasti:

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

29) *jätteen kansainvälisellä siirrolla* jätteiden siirroista sekä asetusten (EU) N:o 1257/2013 ja (EU) 2020/1056 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1157, jäljempänä *jätteensiirtoasetus*, tarkoitettua jätteen siirtoa Suomesta toiseen maahan, toisesta maasta Suomeen ja jätteen siirtoa Suomen kautta;

16 a §

Akkujen ja paristojen merkintöjä, ohjeita, turvallisuustietoja sekä asiakirjoja koskevat kielivaatimukset

Akkuasetuksen 38 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 7 kohdassa, 41 artiklan 2 kohdan c alakohdassa ja 3 kohdassa ja 42 artiklan 2 kohdan c alakohdassa sekä 74 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut ohjeet, turvallisuustiedot ja asiakirjat on toimitettava ainakin suomeksi ja ruotsiksi.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

Mainitun asetuksen 18 artiklan 2 kohdassa, 38 artiklan 10 kohdassa, 41 artiklan 8 kohdassa ja 42 artiklan 6 kohdassa tarkoitettujen tietojen ja asiakirjojen tulee olla suomen tai ruotsin kielellä taikka muulla markkina- ja valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä.

22 §

Valtion viranomaiset

Suomen ympäristökeskus on jätteen siirtoa koskeva toimivaltainen viranomainen, joka vastaa yhteistyöstä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa jätteen kansainvälisen siirron valvonnassa. Suomen ympäristökeskus toimii viranomaisena myös jätteen siirtoa koskevan asetuksen mukaisessa jätteiden siirtojen valvontaryhmässä. Suomen ympäristökeskus on lisäksi elohopea-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen siltä osin kuin kyse ei ole mainitun asetuksen 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettusta viranomaisesta.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä sekä akkuasetuksessa tarkoitettujen tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista.

46 §

Tuottajan vastuu jätehuollosta ja sen kustannuksista

Tuottajan vastuusta akkujen ja paristojen jätehuollon kustannuksista säädetään lisäksi akkuasetuksen 56 artiklan 4 ja 5 kohdassa.

47 §

Tuottajan ensisijainen oikeus järjestää jätehuolto

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, muu toimija kuin tuottaja saa tarjota tuotteiden uudelleenkäyttöön tai sen valmisteluun liittyviä palveluita. Akkujen ja paristojen osalta muu toimija kuin tuottaja saa tarjota vain tuotteen uudelleenkäyttöön liittyviä palveluita.

48 §

Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tai etäkaupalla suoraan käyttäjille myyviä tuottajia:

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

4) paristot ja akut, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin, ajoneuvoihin tai muihin tuotteisiin sisältyvät paristot ja akut, joiden tuottaja on akkuasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 47 alakohdassa tai 56 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tuottaja;

48 b §

Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista

Liitteessä 1 tarkoitettujen kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien pakkausten tuottajan sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien loppukäyttäjille tyhjinä myytävien juomamukien tuottajan on 46 §:n 1 momentissa säädetyn tuottajavastuun lisäksi korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen:

- 1) ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 2) siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

49 §

Käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanotto ja kuljetus

Tuottajan on järjestettävä käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanottoa paikkoja siten, että tuotteen voi maksutta ja vaivattomasti luovuttaa näin järjestettyyn vastaanottoon. Tarvittavien vastaanottoa paikkojen määrää alueittain määritettäessä otetaan huomioon niihin luovutettavien käytöstä poistettujen tuotteiden laji, laatu ja ennakoitu määrä sekä vastaanotosta ja kuljetuksesta aiheutuvat ympäristövaikutukset ja kustannukset. Määrä voi olla tuoteryhmittäin ja alueittain erilainen. Jäteakkujen ja -paristojen keräyksestä säädetään akkuasetuksen 59–61 artiklassa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vastaanottoa paikkojen määrästä.

51 §

Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

Tuottajan on tiedotettava käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoa paikkojen sijainnista ja aukioloajoista, niissä vastaanotettavista jätteistä sekä muista vastaanoton toimivuuden kannalta tarpeellisista asioista. Tuottajan on lisäksi tiedotettava ja neuvottava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä ja uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua koskevista toimista, roskaantumisen vaikutuksista ja ehkäisemisestä sekä tarpeen mukaan käytössä olevista uudelleenkäytettävistä vaihtoehdoista tuotteelle. Tiedotus ja neuvonta voi olla erilaista eri tuoteryhmille. Tuottajan on tarvittaessa järjestettävä tiedottaminen ja neuvonta yhdessä kunnan ja muiden jätehuollon toimijoiden kanssa. Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus ei koske 48 §:n 1 momentin 10 ja 12 kohdassa tarkoitettua tuottajaa. Akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisyä ja jätehuoltoa koskevien tietojen antamisesta säädetään lisäksi akkuasetuksen 74 artiklassa.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

52 §

Toimet uudelleenkäytön edistämiseksi

Tuottajan on uudelleenkäytön edistämiseksi mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että tuotteen haltijat ja käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa järjestävät muut toimijat saavat tarvittavat tiedot tuotteen ja sen osien uudelleenkäyttömahdollisuuksista ja purkamisesta sekä vaarallisten aineiden ja osien sijainnista tuotteessa. Akkujen ja paristojen toimintakuntoa ja odotettua käyttöikää koskevien tietojen antamisesta säädetään lisäksi akkuasetuksen 14 artiklassa ja akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisyä ja jätehuoltoa koskevien tietojen antamisesta 74 artiklan 1 kohdan a alakohdassa.

53 §

Poikkeukset eräiden tuotteiden tuottajan kustannusvastausta

Poiketen siitä mitä 46 §:ssä säädetään, sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottaja ei vastaa:

1) ennen 14 päivää elokuuta 2005 markkinoille saatettujen liitteessä 2 tarkoitettuihin laiteluokkiin kuuluvien muiden kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätehuoltokustannuksista, ellei laitetta korvata uudella vastaavalla tai saman käyttötarkoituksen omaavalla laitteella;

2) ennen 13 päivää elokuuta 2012 markkinoille saatettujen aurinkosähköpaneelien jätehuoltokustannuksista; eikä

3) ennen 15 päivää elokuuta 2018 markkinoille saatettujen liitteessä 3 tarkoitettuihin laiteluokkiin kuuluvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätehuoltokustannuksista, edellyttäen, että mainitut laitteet eivät sisälly liitteessä 2 tarkoitettuihin laiteluokkiin.

Tuottajan on otettava vastaanottoaikoissaan vastaan kaikki 1 momentissa tarkoitettuihin toimialaansa kuuluvat laitteet. Tällöin tuottaja saa periä käytöstä poistettavan laitteen viimeiseltä haltijalta kohtuullisen maksun jätehuollon järjestämisestä.

Tuottaja ja muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen haltija **saavat** **voivat** sopia jätehuollon kustannusten jakamisesta toisin ~~kuin tässä pykälässä säädetään~~ riippumatta laitteen markkinoille saattamisen ajankohdasta.

53 a §

Tuottajan omavalvonta

Tuottajan on valvottava säännöllisesti ja suunnitelmallisesti tässä luvussa säädettyjen velvoitteiden toteutumista sekä kehitettävä tätä koskevan tiedon luotettavuutta (*omavalvonta*). Omavalvonnan tueksi on tarvittaessa teetettävä säännöllinen tarkastus riippumattomalla ja ammattitaitoisella henkilöllä. Tuottajan on laadittava omavalvonnasta kirjallinen suunnitelma, joka on liitettävä 101 §:ssä tarkoitettuun hakemukseen tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Akkuja ja paristoja koskevasta tuottajan omavalvonnasta säädetään lisäksi akkuasetuksen 58 artiklan 5 kohdassa.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

54 §

Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus

Tuottajan on pidettävä tuotetyypeittäin kirjaa markkinoille saattamiensa tuotteiden ja vastaanottamiensa käytöstä poistettujen tuotteiden sekä niistä syntyneiden jätteiden lajista, laadusta ja määrästä samoin kuin muista niihin rinnastettavista tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeellisista seikoista. Kirjanpidossa on lisäksi eriteltävä tarvittaessa toimituskohteittain uudelleenkäyttöön, uudelleenkäytön valmisteluun, kierrätykseen, muuhun hyödyntämiseen ja loppukäsittelyyn toimitetut tuotteet ja jätteet. Kirjanpidossa on oltava vastaavat tiedot myös 48 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen ajoneuvojen ja 3 kohdassa tarkoitettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osista sekä niistä syntyvistä jätteistä samoin kuin toiseen maahan viedyistä käytöstä poistetuista tuotteista ja jätteistä. Akkujen ja paristojen tuottajien kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudesta säädetään akkuasetuksen 75 artiklassa.

55 §

Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen

Akkujen ja paristojen jakelijoiden tässä pykälässä tarkoitetuista velvollisuuksista säädetään akkuasetuksen 42 artiklan 2 kohdassa ja verkkoalustan tarjoajien velvollisuuksista akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa. Akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjen velvollisuuksien valvonnasta säädetään verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa (18/2024).

56 §

Tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuus

Tuotteen jakelijan on myyntipisteessään otettava haltijalta maksutta vastaan seuraavat käytöstä poistetut tuotteet:

- 1) kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden ulkomitoista mikään ei ylitä 25 senttimetriä, ilman vaatimusta uuden laitteen ostosta vastaanoton edellytyksenä;
- 2) muut kuin 1 kohdassa tarkoitettujen kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden tilalle ostetaan uusi vastaava laite;
- 3) moottorikäyttöisen ja muun ajoneuvon tai laitteen renkaat, jos ne lajiltaan ja määrältään vastaavat ostettavia uusia renkaita.

Jakelijan velvollisuudesta ottaa vastaan käytöstä poistetut akut ja paristot säädetään akkuasetuksen 62 artiklassa.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua vastaanottovelvollisuutta ei kuitenkaan ole myyntipinta-alaltaan alle 1 000 neliömetrin päivittäistavarakaupassa eikä muussakaan kaupassa, jos sen myyntipinta-ala on alle 200 neliömetriä. Tuotteen jakelija voi järjestää 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettun vastaanoton myös myyntipisteen välittömässä läheisyydessä.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

Tuotteen jakelijan on koottava käytöstä poistetut tuotteet kuljetuksen järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisiksi eriksi. Jakelija saa luovuttaa käytöstä poistetut tuotteet vain tuottajan lukuun toimivalle kuljettajalle tai käsittelijälle. Tuotteen jakelija vastaa järjestämänsä vastaanoton kustannuksista. Akkujen ja paristojen jakelija vastaa järjestämänsä vastaanoton niistä kustannuksista, jotka eivät kuulu akkuasetuksen 59 artiklan 1 kohdan, 60 artiklan 4 kohdan ja 61 artiklan 3 kohdan mukaan tuottajan vastuulle.

57 §

Tuotteen jakelijan tiedottamisvelvollisuus

Tuotteen jakelijan on myyntipisteessään ja muussa markkinoinnissaan tiedotettava mahdollisuudesta luovuttaa käytöstä poistettu tuote jakelijan vastaanottoon ja vastattava tiedotuksen kustannuksista. Jakelijan velvollisuudesta antaa akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisyä ja jätehuoltoa koskevia tietoja säädetään akkuasetuksen 74 artiklan 4 kohdassa.

61 §

Eräiden tuotteiden tuottajilta ja tuottajayhteisöiltä vaadittava vakuus

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

Akkujen ja paristojen tuottajan tai tuottajayhteisön on asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan tai tuottajayhteisöön liittyneiden tuottajien markkinoille saattamien akkujen ja paristojen vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset.

Hyväksyttäviä vakuuksia ovat takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Edellytyksenä on lisäksi, että Lupa- ja valvontavirasto saa vakuuden pyynnöstä käyttöönsä.

Vakuuden on oltava riittävä jätehuoltotoimien hoitamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi ottaen huomioon toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annetut määräykset. Tuottajan asettaman vakuuden on katettava tuottajan vakuuden asettamista edeltäneenä vuonna markkinoille saataville asettamien tuotteiden jätehuollosta keskimäärin aiheutuva kustannus ja tuottajayhteisön asettaman vakuuden on katettava sen vastuulle kuuluvista jätehuoltotoimista kuuden kuukauden aikana aiheutuvat keskimääräiset kustannukset. Vakuuden määrän on oltava vähintään 10 000 euroa.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada vakuus käyttöönsä, jos tuottaja tai tuottajayhteisö on todettu maksukyvyttömäksi tai on kehotuksesta huolimatta laiminlyönyt jätehuollon järjestämisen tai muiden tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien noudattamisen.

Ennen vakuuden realisointia valvontaviranomaisen on määrättävä 128 §:ssä säädetyn mukaisesti toiminnanharjoittaja täyttämään velvollisuutensa ja asetettava määräyksen tehosteeksi teettämisuuhka. Vakuus voidaan käyttää teettämistoimien kustannusten kattamiseksi.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

Lupa- ja valvontavirasto voi jakaa vakuuden perusteella saamansa määrän tuottajille ja tuottajayhteisöille niiden markkinaosuuksien mukaisessa suhteessa jätehuoltopalveluiden hankkimista varten tai hankkia jätehuoltopalvelut itse.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskemisesta ja vakuuden käyttöön ottamisesta.

63 §

Tuottajayhteisön toiminta

Tuottajayhteisön on oltava voittoa tavoittelematon yhteisö, jonka tarkoituksena on hoitaa siihen liittyneiden tuottajien tuottajavastuuelvoitteet. Tuottajayhteisössä veloitteet on jaettava tuottajien kesken tasapuolisesti toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ja siten, että vältetään kaupan esteet ja kilpailun vääristyminen. Tuottajan kirjanpitoa ja tiedonantoa koskevat veloitteet on osoitettava kevennettyinä sellaiselle tuottajalle, joka saattaa markkinoille vähäisiä määriä tuotteita, jos veloitteet muutoin olisivat tuottajalle kohtuuttomat. Akkujen ja paristojen tuottajayhteisöjen toimintaa koskevista velvollisuuksista säädetään akkuasetuksen 57 artiklan 2–5 kohdassa.

63 a §

Tuottajien maksuosuudet ja niiden mukauttaminen

Maksuosuuksia määrittäessään tuottajayhteisön on mahdollisuuksien mukaan yksittäisten tuotteiden tai toisiaan vastaavien tuote- tai materiaalityyppien osalta otettava huomioon erityisesti niiden kestävyys, korjattavuus, uudelleenkäytettävyys, kierrätettävyys ja vaarallisten aineiden esiintyminen. Akkujen ja paristojen tuottajien maksuosuuksien mukauttamisesta säädetään akkuasetuksen 56 artiklan 5 kohdassa ja 57 artiklan 2 kohdassa.

64 §

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan ja tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen

Tuottajayhteisöllä on oltava riittävät taloudelliset voimavarat toimintansa asianmukaiseksi järjestämiseksi ja niin, että se voi vastata sille siirretyistä tuottajavastuuelvoitteista jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajan. Tämän osoittamiseksi tuottajayhteisön on esitettävä Lupa- ja valvontavirastolle selvitys riittävästä taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelma uudelleenkäytön ja jätehuollon järjestämisestä. Selvitys ja suunnitelma on annettava vuosittain tai jos toiminta muuttuu olennaisesti, kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta. Akkujen ja paristojen tuottajayhteisön on sisällytettävä selvitykseen viimeksi päättyneen tilikauden vahvistettu tilinpäätös ja alkaneen tilikauden talousarvio.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

66 §

Tuottajayhteisön palveluhankinta

Tuottajayhteisön on hankkiessaan tuotteiden uudelleenkäyttöön ja jätehuoltoon liittyviä palveluja otettava tasapuolisesti huomioon muut taloudelliset toimijat ja heidän toimintamahdollisuutensa kyseisillä markkinoilla siten, että vältetään kaupan esteet ja kilpailun vääristyminen. Tuottajayhteisön on julkaistava yleisessä tietoverkossa tiedot palvelunhankinnoissa noudattamistaan yleisistä periaatteista ja menettelyistä. Akkujen ja paristojen tuottajayhteisöjen velvollisuuksista niiden hankkiessa tässä momentissa tarkoitettuja palveluita säädetään lisäksi akkuasetuksen 57 artiklan 6 ja 8 kohdassa.

66 a §

Tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja

Suomeen sijoittautuneen toimijan, joka myy etäkaupalla suoraan käyttäjille toiseen valtioon tuottajavastuun piiriin kuuluvia tuotteita, on vastattava tuottajavastuuelvoitteidensa täyttämistä kyseisessä valtiossa. Seuraavia 48 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tuotteita etäkaupalla suoraan käyttäjille toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon myyvän toimijan on tuottajavastuuelvoitteidensa täyttämiseksi nimettävä kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautunut valtuutettu edustaja:

2) liitteessä 1 tarkoitettuihin kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat pakkaukset;

Akkujen ja paristojen tuottajan ja muun toimijan velvollisuudesta nimetä laajennetusta tuottajavastuusta huolehtiva valtuutettu edustaja säädetään akkuasetuksen 56 artiklan 3 kohdassa.

66 b §

Suomessa valtuutettuna edustajana toimiminen

Suomessa toimiva valtuutettu edustaja on nimettävä kirjallisella valtuutuksella. Valtuutetuksi edustajaksi nimetyn on muiden kuin suoraan etäkaupalla myytävien tuotteiden osalta tiedotettava saamastaan valtuutuksesta ja sen muuttamisesta tai peruuttamisesta tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka muutoin vastaisivat tuottajavastuuelvoitteista mainittujen tuotteiden osalta. Akkujen ja paristojen valtuutetun edustajan velvollisuuksista säädetään lisäksi akkuasetuksen 55 artiklan 7 ja 12 kohdassa.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Hakemuksessa on yksilöitävä hakija ja selostettava tämän harjoittama toiminta. Hakemuksessa on oltava sen käsittelemiseksi ja toiminnan asianmukaisuuden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotosta ja siitä tiedottamisesta, uudelleenkäytöstä, hyödyntämisestä ja muusta jätehuollosta. Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden sekä akkujen ja paristojen tuottajan on lisäksi esitettävä selvitys 61 §:ssä säädetystä vakuudesta. Tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hakemuksessa on esitettävä tarvittavat tiedot sopimuksista, säännöistä ja muista asiakirjoista sen arvioimiseksi, täyttääkö toiminta tässä laissa säädetty vaatimukset. Edellä 66 b §:ssä tarkoitetun valtuutetun edustajan on hakemuksessaan annettava lisäksi tiedot valtuutuksen antajasta ja tuottajista, jotka muutoin vastaisivat tuottajavastuuvuolteista valtuutusta koskevien tuotteiden osalta. Akkujen ja paristojen tuottajan velvollisuudesta rekisteröityä tuottajarekisteriin säädetään akkuasetuksen 55 artiklan 2 kohdassa ja rekisteröintihakemuksen sisällöstä 3 kohdassa.

102 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytykset

Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden sekä akkujen ja paristojen tuottajan hyväksymisen edellytyksenä on lisäksi 61 §:ssä säädetyn vakuuden asettaminen. Akkujen ja paristojen tuottajan hyväksymisen edellytyksistä säädetään lisäksi akkuasetuksen 58 artiklan 2 kohdassa.

103 §

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä

Lupa- ja valvontaviraston on ilman aiheutonta viivytystä tehtävä päätös tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta. Päätös tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hyväksymisestä tuottajarekisteriin määrätään asian laadun mukaan olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan. Tuottajan hyväksymistä koskeva päätös on voimassa toistaiseksi. Akkujen ja paristojen tuottajan hyväksymisestä tuottajarekisteriin säädetään lisäksi akkuasetuksen 55 artiklan 9 kohdassa.

Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 102 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi ja muiden tässä laissa ja sen nojalla tai akkuasetuksessa säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi sekä toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan myös asettaa uusille tuottajille, tuottajayhteisöille ja juomapakkausten palautusjärjestelmien ylläpitäjille toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen asteittain kiristyviä toiminnan aloitusvaihetta koskevia velvoitteita ja tavoitteita käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotolle, uudelleenkäytölle ja hyödyntämiselle sekä juomapakkausten palautusjärjestelmän toimivuudelle,

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

kunnes valtioneuvoston asetuksella tai akkusetuksella säädetyt velvoitteet ja tavoitteet koskevat niitä täysimääräisesti. Tällaisia määräyksiä voidaan antaa vain, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoa, kuljetusta ja käsittelyä koskevin asiaankuuluvien osapuolten kanssa tehdyin aiesopimuksin tai vastaavin asiakirjoin luotettavasti osoittaa, että toiminta saatetaan valtioneuvoston asetuksessa tai akkuasetuksessa edellytettyyn kuntoon päätöksessä asetettavassa määräajassa.

Päätöksessä voidaan antaa tarpeelliset määräykset 61 §:ssä tarkoitetusta vakuudesta ja sen asettamisesta. Päätöksessä voidaan määrätä, että tuottajan tai tuottajayhteisön on arvioitava vakuuden riittävyttä säännöllisesti ja annettava selvitys vakuuden riittävydestä Lupa- ja valvontavirastolle vuosittain tai toiminnan muuttuessa olennaisesti kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta. Lupa- ja valvontaviraston on tarvittaessa ryhdyttävä toimiin vakuuden määrän tarkistamiseksi. Vakuuden on oltava voimassa yhtäjaksoisesti tai määräväleihin uusittuna siihen saakka, kunnes vähintään kuusi kuukautta on kulunut tuottajan tai tuottajayhteisön tuottajarekisteriin merkitsemisen päättymisestä. Jos vakuuden voimassaoloa jatketaan, se on tehtävä ennen vakuuden voimassaolon päättymistä. Vakuus on asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi ennen kuin tuottaja tai tuottajayhteisö voidaan rekisteröidä tuottajarekisteriin.

Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä hakemuksen ja päätöksen olennaiset tiedot tuottajarekisteriin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päätöksen sisällöstä.

107 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa tuottajarekisteriin hyväksymisen, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä Lupa- ja valvontaviraston kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti laiminlyö tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai akkuasetuksen mukaisen tuottajavastuuseen perustuvan velvollisuuden järjestää käytöstä poistetun tuotteen vastaanotto, uudelleenkäyttö, hyödyntäminen ja muu jätehuolto tai jos jotakin muuta 102 §:ssä säädettyä hyväksymisen edellytystä ei viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta saada täytettyä.

12 luku

Jätteen kansainväliset siirrot ja aluksen siirtäminen purettavaksi

108 §

Jätteen kansainvälinen siirto ja aluksen siirtäminen purettavaksi

Jätteen kansainvälisessä siirrossa, sen hyväksymisessä ja valvonnassa noudatetaan, mitä jätteesiirtoasetuksessa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

110 §

Jätteen siirto loppukäsitteltäväksi Suomeen

Sen lisäksi, mitä 108 §:ssä säädetään, Suomeen saa siirtää jätteen loppukäsitteltäväksi vain, jos Suomessa syntyvän jätteen loppukäsittely ei tämän vuoksi esty tai viivästy.

111 §

Jätteen kansainvälisen siirron kieltäminen maksun laiminlyönnin johdosta

Suomen ympäristökeskus voi kieltää jätteen kansainvälisen siirron, jos ilmoituksen tekijä on jättänyt maksamatta Suomen ympäristökeskuksen aikaisemmasta jätteen siirrosta määräämän ilmoituksen käsittelyyn tai siirtoerien valvontaan liittyvän maksun.

112 §

Jätteesiirtoasetuksen vientikiellon soveltaminen eräissä tilanteissa

Suomen ympäristökeskus voi päättää, että:

1) jätteesiirtoasetuksen 39 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu vientikielto ei poikkeustapauksessa koske tiettyä asetuksen liitteessä V tai jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY 7 artiklan nojalla annetussa jäteluettelossa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltua jätettä, jos ilmoituksen tekijä luotettavasti osoittaa, ettei jätteellä ole yhtään vaaraominaisuutta;

2) jäte voidaan poikkeustapauksessa luokitella vaaralliseksi jätteeksi ja sen vuoksi soveltaa jätteesiirtoasetuksen 39 artiklan 1 kohdan mukaista vientikieltoa, vaikka jätettä ei ole luokiteltu vaaralliseksi asetuksen liitteessä V tai tämän momentin 1 kohdassa tarkoitettussa jäteluettelossa tai se mainitaan mainitun liitteen osan 1 luettelossa B, jos kyseisellä jätteellä on jokin vaaraominaisuus.

115 §

Jätteen kansainvälisen siirron hyväksymistä tai ennakkohyväksyntää koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Jätteen kansainvälisen siirron hyväksymistä koskeva päätös voidaan peruuttaa, jos jokin jätteesiirtoasetuksessa tai tässä laissa säädetty siirron edellytys ei enää täyty.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

116 §

Jätteen kansainvälisen siirron vakuus

Jätteensiirtoasetuksen 7 artiklan mukaisesti vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Vakuuden on oltava voimassa toistaiseksi.

117 a §

Käytettyjä sähkö- ja elektroniikkalaitteita sekä akkuja ja paristoja koskevat erityissäännökset

Jos käytetty sähkö- ja elektroniikkalaitteita aiotaan siirtää toiseen maahan tuotteena eikä jätteenä, laitteen haltijan on osoitettava luokituksen oikeellisuus laitteen myyntiä tai omistusoikeuden siirtoa koskevalla laskulla tai sopimuksella, toimintakunnon testaustodistuksella, rahtikirjalla tai laitteen kuntoa tai laatua koskevalla muulla vastaavalla todisteella, selvityksellä tai asiakirjalla sekä esittämällä näyttö siitä, että laite on asianmukaisesti suojattu siirron aikaisilta vahingoilta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteen luokittelun tuotteeksi tarpeellisista todisteista, testausmenetelmistä, testaustuloksista, selvityksistä ja muista tiedoista sekä laitteen vahingoilta suojaamiseksi tarpeellisista riittävästä toimista. Vaadittavat tiedot ja toimet voivat olla laitetyypeittäin, käyttäjäryhmittäin tai käyttökohteittain erilaisia.

Jos käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteen luokittelusta tuotteeksi ei voida osoittaa 1 momentin mukaista näyttöä, laitetta on pidettävä jätteenä ja sen siirtoa toiseen maahan jätteensiirtoasetuksessa tarkoitettuna laittomana siirtona.

Tarpeellisen näytön osoittamisesta siitä, että käytetty sähkö- ja elektroniikkalaitte ei ole jätettä, säädetään lisäksi jätteensiirtoasetuksen 61 artiklan 2–6 kohdassa.

Jäteakkujen ja paristojen kansainvälisestä siirrosta säädetään akkuasetuksen 72 artiklassa ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelusta 73 artiklassa.

117 b §

Asianmukaisuuden osoittaminen ja akkreditointi siirrettäessä jätettä Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Sen, joka siirtää jätettä Euroopan talousalueen ulkopuoliseen maahan käsiteltäväksi, on voitava jätteensiirtoasetuksen mukaisesti osoittaa, että jätteen käsittely ja käsittelyn tuloksena syntyvän jäännösjätteen käsittely talousalueen ulkopuolella on mainitun asetuksen vaatimusten mukaista ja tapahtuu olosuhteissa, jotka vastaavat asiaa koskevassa Euroopan unionin ihmisten terveyden ja ympäristön suojelua koskevassa lainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia.

Jätteensiirtoasetuksen 46 artiklassa tarkoitettusta akkreditoinnista vastaa Suomessa FINAS-akkreditointipalvelu.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

117 d §

Kansainvälistä jätesiirtoa koskevien tietojen toimittaminen

Jätteiden kansainvälisiä siirtoja tekevän toimijan on toimittaessaan jätteensiirtoasetuksen 27 artiklan 1 kohdan mukaisia tietoja mainitun artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun EU:n keskusjärjestelmään käytettävä Suomen ympäristökeskuksen tämän lain 142 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla ylläpitämää rekisteriä jätteen kansainvälisistä siirroista.

119 §

Kirjanpitoon sisällytettävät tiedot ja niiden käsittely

Edellä 118 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kirjanpitoon on toiminnan luonteen mukaan sisällytettävä tiedot syntyneen, kerätyn, kuljetetun, välitetyn tai käsitellyn jätteen lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä ja toimituspaikasta sekä jätteen kuljetuksesta ja käsittelystä. Kirjanpitoon on sisällytettävä myös tiedot mainitun momentin 1 kohdassa tarkoitettussa toiminnassa syntyneen jätteen määrästä suhteessa liikevaihdolla, työntekijöiden määrällä tai muulla vastaavalla tavalla ilmaistuun toiminnan laajuuteen (*ominaisjättemäärä*). Mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitettujen toiminnan kirjanpitoon on sisällytettävä tiedot jätteen valmistelussa uudelleenkäyttöön, kierrätyksessä tai muussa hyödyntämisessä syntyvien tuotteiden ja materiaalien määrästä ja käyttötarkoituksesta tuote- ja materiaalityypittain eriteltyinä. Akkuja ja paristoja koskevista tiedoista ja niiden käsittelystä säädetään lisäksi akkuasetuksen 65 artiklan 2 kohdassa, 75 artiklassa ja 76 artiklan 1 ja 2 kohdassa.

122 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella sekä tämän määräämällä virkamiehellä ja viranhaltijalla on oikeus pyynnöstä saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä elohopea-asetuksen ja jätteensiirtoasetuksen ja niiden nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa ja lain täytäntöönpanoa varten:

3) välttämättömät tiedot ja asiakirjat toiselta tässä pykälässä tarkoitettulta viranomaiselta, virkamieheltä tai viranhaltijalta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä;

Lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä on oikeus pyynnöstä saada tuottajayhteisöltä, tuottajalta, jakelijalta ja muulta 48 §:ssä tarkoitettujen käytöstä poistettujen tuotteiden jätteenhuoltoa harjoittavalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä akkuasetuksen noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot markkinoille saatettujen ja käytöstä poistettujen tuotteiden määrästä, keräyksestä tai viennistä

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

taikka uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, hyödyntämisestä tai muusta jätehuollosta sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

124 §

Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

Edellä 2 momentissa tarkoitetuissa suunnitelmissa on esitettävä tarkastusten tavoitteet ja painopisteet, suunnitelman kattama maantieteellinen alue, suunnitellut tarkastukset ja niiden tiheys, tarkastuksiin osallistuvat viranomaiset ja niiden yhteistyötä koskevat järjestelyt sekä muut tarkastusten asianmukaiseksi toteuttamiseksi tarpeelliset seikat. Suunnitelma on arvioitava uudelleen vähintään joka kolmas vuosi ja se on saatettava tarpeen mukaan ajan tasalle. Tarkastuksia ja muuta valvontaa koskevien suunnitelmien sisällöstä ja tarkastusten toteuttamisesta säädetään lisäksi jätteen siirtoasetuksen 60–62 artiklassa.

126 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä taikka jätteen siirtoasetusta, elohopea-asetusta taikka akkuasetusta tai niiden nojalla annettuja säännöksiä, jatkamasta tai toistamasta säännösten tai määräysten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

128 §

Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos 6 luvussa tarkoitettu tuottaja tai tuottajayhteisö taikka 68 §:ssä tarkoitettu juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä ei ole järjestänyt 46 §:n 1 momentissa säädettyyn tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa tai jos se ei ole noudattanut 48 e §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaista korvausten maksuvelvollisuutta tai 48 f §:ssä säädettyä velvollisuutta tehdä koostumus selvitys tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään:

1) velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten tai akkuasetuksen mukaiseksi sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi;

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

131 §

Laiminlyöntimaksu

Edellä 6 luvussa tarkoitettu tuottaja on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksua, jos tämä laiminlyö 62 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden liittyä tuottajayhteisöön, 101 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tai akkuasetuksen 55 artiklan 2 kohdassa säädetyn velvollisuuden rekisteröityä tuottajarekisteriin. Tuottajayhteisö on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksua, jos se laiminlyö 101 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi.

Laiminlyöntimaksua on velvollinen maksamaan myös:

1) tuottaja tai tuottajayhteisö, joka laiminlyö 54 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää kirjaa ja toimittaa tiivistelmä kirjanpitoa koskevista tiedoista tai akkuasetuksen 75 artiklan 1 tai 2 kohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa tietoja toimivaltaiselle viranomaiselle;

8) se, joka laiminlyö jätteen siirtoasetuksen:

a) 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa kuljetuksen suorittajaa koskevasta muutoksesta;

b) 18 artiklassa säädetyn asiakirjan laatimis- tai allekirjoitusvelvollisuuden;

c) 16 tai 18 artiklassa säädetyn siirron sähköistä ennakkoilmoitusta koskevan velvollisuuden;

d) 16 tai 18 artiklassa säädetyn velvollisuuden täyttää siirtoasiakirja tai asettaa siirtoasiakirja ja tarvittaessa ilmoitusasiakirja saataville kuljetuksen aikana;

e) 15, 16 tai 18 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa jätteen vastaanotto tai toimittaa todistus jätteen hyödyntämisen tai loppukäsittelyn saattamisesta päätökseen;

f) 16 tai 18 artiklassa säädetyn velvollisuuden asettaa siirtoon liittyvä tieto, asiakirja tai todistus sähköisesti saataville; tai

g) 17 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamisen sähköisesti;

9) jätteen siirtoa koskevan ilmoituksen tekijä, joka laiminlyö jätteen siirtoasetuksen 7 artiklan mukaisen vakuuden asettamisen ennen jätteen siirtoa.

142 §

Jätehuollon rekisterit ja tuottajarekisteri

Jätehuollon rekisterien ja tuottajarekisterin rekisterinpitäjinä toimivat Suomen ympäristökeskus ja Lupa- ja valvontavirasto seuraavasti:

1) Suomen ympäristökeskus pitää rekisteriä jätteen siirtoasetuksen 27 artiklan mukaisista tiedoista ja asiakirjoista ja 117 c §:ssä tarkoitetuista kirjanpitoliedoista;

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

145 §

Kustannusten ja maksujen periminen

Kunnan jätemaksu, 144 §:n 1 ja 2 momentissa säädetty maksu sekä 123 §:n 4 momentissa ja jätteen siirtoasetuksen 30 artiklassa tarkoitetut kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

147 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta

21) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä 110 §:n tai tämän lain nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen taikka jätteen siirtoasetuksen 4 artiklan 1 tai 3 kohdassa säädetyn kiellon vastaisesti, 19 artiklassa säädetyn jätteen sekoittamiskiellon, 37, 39, 40, 48 tai 49 artiklassa säädetyn vientikiellon tai 45 artiklan nojalla säädetyn vientikiellon vastaisesti taikka 50 tai 52 artiklassa säädetyn tuontikiellon vastaisesti,

21 a) siirtää jätettä ilman jätteen siirtoasetuksen 9 artiklassa tarkoitettua hyväksyntää tai tavalla, joka ei ole 16 tai 18 artiklassa tarkoitetun ilmoitus- tai siirtoasiakirjaan sisältyvien tai siinä annettavien tietojen mukainen taikka toimii siirron järjestäjänä ilman 18 artiklassa tarkoitettua lupaa,

21 b) vie jätettä laitokseen ilman, että teettää sille jätteen siirtoasetuksen 46 artiklassa tarkoitetun tarkastuksen tai varmistaa laitokselle tehdyn tarkastuksen mainitussa artiklassa säädetyllä tavalla,

22) laiminlyö jätteen siirtoasetuksen 5 artiklassa säädetyn ilmoituksen tekemisen, 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle hyväksytyä siirrettävän jätteen määrää tai reititystä tai siirron aikataulua koskevista muutoksista, 20 artiklassa säädetyn asiakirjojen tai tietojen säilyttämisvelvollisuuden tai 59 artiklassa säädetyn ympäristönsuojelua koskevien toimenpiteiden toteuttamisen, lukuun ottamatta kuitenkin tämän lain 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohdassa tarkoitettuja laiminlyöntejä,

24) rikkoo aluskierrätysasetuksen 7 artiklassa tai tämän lain 108 b §:ssä säädettyä velvoitetta laatia alukselle aluskierrätysuunnitelma,

25) rikkoo 108 c §:ssä säädettyä velvoitetta ilmoittaa aluskierrätyksen loppuunsaattamisesta viranomaiselle taikka

26) rikkoo akkuasetuksen

a) 5 artiklassa säädettyä kieltoa saattaa markkinoille tai ottaa käyttöön akkuja tai paristoja, jotka ovat mainitun artiklan 1 kohdassa säädettyjen kestävyys-, turvallisuus, merkintä- ja tietovaatimusten tai 6 artiklan 1 kohdassa säädetyn aineita koskevan rajoituksen vastaisia,

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

b) 38 artiklan 1–3 kohdassa säädettyä valmistajan velvollisuutta varmistaa, että akku tai paristo on suunniteltu, valmistettu ja merkitty mainitussa asetuksessa säädettyjä vaatimuksia noudattaen ja sisältää siinä edellytetyt asiakirjat ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely on suoritettu,

c) 38 artiklan 9 kohdassa säädettyä velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimiin vaatimustenvastaisuustilanteessa,

d) 41 artiklan 1 tai 2 kohdassa säädettyä maahantuojan velvollisuutta varmistaa, että markkinoille saatetaan ainoastaan mainitussa asetuksessa säädettyt vaatimukset täyttäviä akkuja tai paristoja, joissa on asetuksessa edellytetyt asiakirjat ja merkinnät ja joiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely on suoritettu,

e) 41 artiklan 6 kohdassa säädettyä velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimiin vaatimustenvastaisuustilanteessa,

f) 42 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädettyä jakelijan velvollisuutta varmistaa, että ennen akun tai pariston asettamista saataville markkinoille siinä on mainitussa asetuksessa edellytetyt merkinnät,

g) 42 artiklan 3 kohdassa säädettyä velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta akusta tai paristosta valmistajalle tai maahantuojalle ja markkinavalvontaviranomaiselle tai

h) 42 artiklan 5 kohdassa säädettyä velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimiin vaatimustenvastaisuustilanteessa,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *jätelainrikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 6 §:n 1 momentin 29 kohta, 22 §:n 4 momentti, 108 §:n 1 momentti, 110 ja 111 §, 112 §:n 1 momentti, 115 §:n 2 momentti, 116 §, 117 a §:n 3 momentti, 117 b §, 117 d §, 124 §:n 2 momentti, 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohta, 142 §:n 1 momentin 1 kohta, 145 §:n 1 momentti sekä 147 §:n 2 momentin 21, 21 a, 21 b ja 22 kohta tulevat kuitenkin voimaan 21 päivänä toukokuuta 2026.

Jätteen siirtoon, jonka Suomen ympäristökeskus on hyväksynyt tai josta sille on toimitettu ilmoitus ennen tämän lain voimaantuloa ja josta vastaanottomaan toimivaltainen viranomainen on antanut vastaanottovahvistuksen, sekä laittomaan jätesiiirtoon, joka on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

Liite 1

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat pakkaukset

Seuraavat pakkaukset ovat 48 b §:n 5 momentissa tarkoitettuja kertakäyttöisiä muovituotteita:

1) elintarvikepakkaukset eli astiat, kuten kannelliset ja kannettomat rasiat, joissa säilytetään elintarvikkeita, jotka:

a) on tarkoitettu syötäväksi välittömästi joko paikalla tai mukaan otettuina;

b) syödään tavallisesti astiasta; ja

c) ovat valmiita syötäväksi ilman kypsentämistä, keittämistä tai lämmittämistä taikka muuta lisävalmistamista;

2) joustavasta materiaalista valmistetut pakkaukset ja kääreet, joiden sisältämä ruoka on tarkoitettu nautittavaksi välittömästi pakkauksesta tai kääreestä ilman lisävalmistamista;

3) tilavuudeltaan enintään kolmen litran juomapakkaukset eli astiat, joita käytetään nesteitä varten, kuten juomapullot ja niiden korkit ja kannet, sekä yhdistelmäateriaalipakkaukset korkkeineen ja kansineen, paitsi lasiset tai metalliset juomapakkaukset, joissa on muovikorkit tai -kannet;

4) muut kuin loppukäyttäjille tyhjinä myytävät juomamukit, niiden korkit ja kannet mukaan luettuina;

5) kevyet muoviset kantokassit.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettuina elintarvikepakkauksina ei pidetä lautasia, 3 kohdassa tarkoitettuja juomapakkauksia eikä 2 kohdassa tarkoitettuja joustavasta materiaalista valmistettuja pakkauksia ja kääreitä.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

Liite 2

Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden luokat 14.8.2018 saakka (53 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta)
Kussakin jäljempänä luetellussa laiteluokassa on ohjeellinen luettelo luokkaan kuuluvista sähkö- ja elektroniikkalaitteista.

1. Suuret kodinkoneet
 - Suuret kylmälaitteet
 - Jääkaapit
 - Pakastimet
 - Muut suuret koneet, joita käytetään elintarvikkeiden jäädyttämiseen, säilyttämiseen ja varastointiin
 - Pesukoneet
 - Vaatteiden kuivauslaitteet
 - Astianpesukoneet
 - Ruoanlaittoon käytettävät laitteet
 - Sähköliedet
 - Sähköllä toimivat keittolevyt
 - Mikroaaltouunit
 - Muut suuret koneet, joita käytetään ruoan valmistukseen ja muuhun elintarvikkeiden käsittelyyn
 - Sähköiset lämmityslaitteet
 - Sähköiset lämpöpatterit
 - Muut suuret laitteet, joita käytetään huoneiden, vuoteiden ja istuinten lämmittämiseen
 - Sähkötuulettimet
 - Ilmastointilaitteet
 - Muut tuuletus-, poistotuuletus- ja ilmanvaihtolaitteet
2. Pienet kodinkoneet
 - Pölynimurit
 - Mattoharjat
 - Muut siivouskoneet
 - Ompelu-, neulonta- ja kutomakoneet sekä muut koneet tekstiilien käsittelyä varten
 - Silitysraudat ja muut koneet tekstiilien silitystä, mankelointia ja muuta huoltoa varten
 - Leivänpaahdit
 - Pöytägrillit
 - Kahvimyllyt, kahvinkeitin ja laitteet purkkien tai pakkausten avaamista tai sulkemista varten
 - Sähköveitset
 - Hiustenleikkukoneet, hiustenkuivaimet, sähköhammasharjat, parranajokoneet, sähköhierojat ja muut vartalonhoitovälineet
 - Kellot ja aikaa mittaavat, osoittavat ja tallentavat laitteet
 - Vaa'at
3. Tieto- ja teletekniset laitteet
 - Keskittetty tietojenkäsittely:
 - Keskustietokoneet
 - Minitietokoneet
 - Tulostimet

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

Henkilökohtainen tietojenkäsittely:
Henkilökohtaiset tietokoneet (keskusyksikkö, hiiri, näyttö ja näppäimistö mukaan luettuina)
Kannettavat tietokoneet (keskusyksikkö, hiiri, näyttö ja näppäimistö mukaan luettuina)
Sylimikrot
Kämmenmikrot
Kirjoittimet
Kopiokoneet
Sähkö- ja elektroniset kirjoituskoneet
Tasku- ja pöytälaskimet
Muut tuotteet ja laitteet tietojen sähköistä keräämistä, tallentamista, käsittelyä, esittelyä tai välittämistä varten
Päätelaitteet ja -järjestelmät
Telekopiolaitteet
Teleksit
Puhelimet
Maksulliset puhelimet
Johdottomat puhelimet
Matkapuhelimet
Puhelinvastaajat
Muut tuotteet tai laitteet äänen, kuvan tai muun tiedon välittämiseksi telelaitteiden avulla
4. Kuluttajaelektroniikka ja aurinkosähköpaneelit
Radiot
Televisiot
Videokamerat
Videonahurit
Hifinahurit
Äänentoistolaitteet
Soittimet
Muut tuotteet tai laitteet äänen tai kuvan tallentamista ja toistamista varten, mukaan lukien äänen ja kuvan levittämiseen tarkoitetut signaalit ja muut tekniikat kuin televiestintä
Aurinkosähköpaneelit
5. Valaistuslaitteet
Loisteputkivalaisimet, lukuun ottamatta kotitalouksien valaisimia
Loisteputket
Pienloistelamput
Korkeatehoiset purkauslamput, mukaan luettuina painenatriumlamput ja metallihalidilamput
Matalapaineiset natriumlamput
Muut valaistuslaitteet tai laitteet valaistuksen suuntaamista ja säätämistä varten lukuun ottamatta hehkulamppuja
6. Sähkö- ja elektroniikkatyökalut, lukuun ottamatta suuria kiinteitä teollisuuden työkoneita
Porat
Sahat
Ompelukoneet
Laitteet, joilla sorvataan, jyrsitään, hiotaan, sahataan, leikataan, porataan, rei'itetään, lävistetään, taitetaan, taivutetaan tai vastaavanlaisesti työestetään puuta, metallia ja muita aineita

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

Niittaus-, naulaus- tai ruuvauskoneet tai niittien, naulojen ja ruuvien poistamiseen käytettävät tai muut vastaavat koneet

Hitsaus-, juotto- tai vastaavat laitteet

Nestemäisten tai kaasumaisten aineiden ruiskutus-, levitys- ja dispergointilaitteet sekä muut käsittelylaitteet

Ruohonleikkurit ja muut puutarhatyökalut

7. Lelut, vapaa-ajan välineet ja urheiluvälineet

Sähköjunat tai kilpa-autoradat

Videopelien kädessä pidettävät ohjauspäätteet

Videopelit

Tietokoneet pyöräilyä, sukellusta, juoksua, soutua jne. varten

Sähkö- tai elektroniikkakomponentteja sisältävät urheiluvälineet

Kolikkoautomaatit

8. Terveystieteiden laitteet, lukuun ottamatta kaikkia siirteitä ja infektoituvia tuotteita

Sädehoitolaitteet

Kardiologiset laitteet

Dialyysilaitteet

Hengityskoneet

Isotooppilääketieteen laitteet

In vitro -diagnostiikassa käytettävät laboratoriolaitteet

Analysaattorit

Pakastimet

Hedelmöitystestit

Muut laitteet sairauden, vamman tai invaliditeetin havaitsemiseksi, estämiseksi, seuraamiseksi, hoitamiseksi ja lievittämiseksi

9. Tarkkailu- ja valvontalaitteet

Paloilmaisimet

Lämmityksen säätölaitteet

Termostaatit

Kotitalouksissa tai laboratorioissa käytettävät mittaus-, punnitus- ja säätölaitteet

Muut teollisuuslaitoksissa (esimerkiksi ohjauspaneelissa) käytetyt tarkkailu- ja valvontalaitteet

10. Automaatit

Lämminjuoma-automaatit

Kuumien ja kylmien juomien pullo- ja tölkkiautomaatit

Kiinteiden tuotteiden automaatit

Raha-automaatit

Erilaiset tuoteautomaatit

Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden luokat 15.8.2018 alkaen (53 §:n 1 momentin 3 kohta)

Kussakin jäljempänä luetellussa laiteluokassa on **esimerkki**luettelo luokkaan kuuluvista sähkö- ja elektroniikkalaitteista.

1. Lämmitys- ja jäähdytyslaitteet

Jääkaapit, pakastimet, kylmäautomaatit, ilmastointilaitteet, kuivauslaitteet, lämpöpumput, öljylämmittimet ja muut lämpötilan muuttamiseen käytettävät laitteet, joissa käytetään muuta nestettä kuin vettä lämpötilan muuttamiseksi.

2. Näyttöpäätteet, monitorit ja laitteet, joiden näyttöpäätteet ovat pinta-alaltaan suurempia kuin 100 cm²

Näyttöpäätteet, televisiot, LCD-valokuvakehykset, monitorit, kannettavat tietokoneet ja sylimikrot.

3. Lamput

Loisteputket, pienloistelamput, loistelamput, korkeatehoiset purkauslamput, mukaan luettuina painenatriumlamput ja metallihalidilamput, matalapaineiset natriumlamput, LED-lamput.

4. Suuret laitteet (joltain ulkomitaltaan yli 50 cm), kuten kodinkoneet, tieto- ja teletekniset laitteet, kuluttajaelektroniikka, valaisimet, äänen- tai kuvantoistolaitteet, soittimet, sähkö- ja elektroniikkatyökalut, lelut, vapaa-ajan- ja urheiluvälineet, terveydenhuollon laitteet, tarkkailu- ja valvontalaitteet, automaatit ja sähkövirtaa tuottavat laitteet; luokkiin 1—3 sisältyvät laitteet eivät kuulu tähän luokkaan

Pesukoneet, vaatteiden kuivauslaitteet, astianpesukoneet, ruoanlaittoon käytettävät laitteet, sähköliedet, sähkökuumennuslevyt, valaisimet, äänen- tai kuvantoistolaitteet, musiikkilaitteet (lukuun ottamatta kirkkoihin asennettuja pilliurkuja), neulonta- ja kutomakoneet, suuret keskustietokoneet, suuret tulostimet, kopiokoneet, suuret kolikkoautomaatit, suuret terveydenhuollon laitteet, suuret tarkkailu- ja valvontalaitteet, suuret tuote- ja raha-automaatit, aurinkosähköpaneelit.

5. Pienet laitteet (ei yhdeltäkään ulkomitaltaan yli 50 cm), kuten kodinkoneet, kuluttajaelektroniikka, valaisimet, äänen- tai kuvantoistolaitteet, soittimet, sähkö- ja elektroniikkatyökalut, lelut, vapaa-ajan- ja urheiluvälineet, terveydenhuollon laitteet, tarkkailu- ja valvontalaitteet, automaatit ja sähkövirtaa tuottavat laitteet; luokkiin 1—3 ja 6 sisältyvät laitteet eivät kuulu tähän luokkaan

Pölynimurit, mattoharjat, ompelukoneet, valaisimet, mikroaaltouunit, tuulettimet, silitysraudat, leivänpaahtimet, sähköveitset, sähkökattilat, kellot, parranajokoneet, vaa'at, hiusten- ja vartalonhoitovälineet, taskulaskimet, radiot, videokamerat, videonauhurit, hifilaitteet, soittimet, äänen- tai kuvantoistolaitteet, sähkö- ja elektroniikkalelut, urheiluvälineet, tietokoneet pyöräilyä, sukellusta, juoksua, soutua jne. varten, savunilmaisimet, lämmityksen säätölaitteet, termostaatit, pienet sähkö- ja elektroniikkatyökalut, pienet terveydenhuollon laitteet, pienet tarkkailu- ja valvontalaitteet, pienet tuoteautomaatit, aurinkosähköpaneelilla varustetut pienet laitteet.

6. Pienet tieto- ja teletekniset laitteet (ei yhdeltäkään ulkomitaltaan yli 50 cm)

Matkapuhelimet, GPS-laitteet, taskulaskimet, reitittimet, henkilökohtaiset tietokoneet, tulostimet, puhelimet.

2.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ympäristönsuojelulakiin (527/2014) uusi 221 g § seuraavasti:

221 g §

Akkuja ja paristoja koskevat säännökset

Akkujen ja paristojen käsittelystä säädetään akuista ja paristoista ja jätteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1542 70 artiklan 1–3 kohdassa, luvan saaneiden laitosten kierrätystehokkuutta ja materiaalin talteenottoa koskevista velvollisuuksista 71 artiklan 1–3 kohdassa ja käsittelyä suorittavien jätehuoltotoimijoiden velvollisuuksista ilmoittaa tiedot toimivaltaiselle viranomaiselle 75 artiklan 5 kohdassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

3.

Laki

sähköturvallisuuslain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sähköturvallisuuslain (1135/2016) 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 250/2022, uusi 10 momentti seuraavasti:

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

5 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Akuista ja paristoista säädetään akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/1542.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain (18/2024) 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1075/2025, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, ja 17 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Digitaalisten palvelujen koordinaattori ja muut toimivaltaiset viranomaiset

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo myös digipalveluasetuksen III luvun 4 jakson soveltamisalaan kuuluvan verkkoalustan tarjoajalle akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1542, jäljempänä *akkuasetus*, 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjä digipalveluasetusta täsmentäviä elinkeinonharjoittajien jäljitettävyyttä koskevia velvollisuuksia digipalveluasetuksessa ja tässä laissa säädetyn toimivaltuuksin.

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

17 §

Eräiden verkkoalustojen tarjoajien seuraamusmaksut

Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä seuraamusmaksun verkkoalustan tarjoajalle, joka antaa kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia akkuasetuksessa tarkoitettujen tuottajien kanssa ja joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö velvollisuuden hankkia digipalveluasetuksen 30 artiklan 1 kohdan noudattamiseksi akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädetyt tiedot tuottajilta ennen kuin nämä voivat käyttää sen verkkoalustan palvelua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohdan b alakohta, sellaisena kuin se on laissa 717/2021 seuraavasti:

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

4) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä vastoin

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

b) jätteiden siirroista sekä asetusten (EU) N:o 1257/2013 ja (EU) 2020/1056 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2024/1157 tai asetuksen nojalla annettua säännöstä taikka

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

lannoitelain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lannoitelain (711/2022) 3 §:n 5 momentti seuraavasti:

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Lannoitevalmisteiden ainesosina käytettävien jätteiden ja teollisuuden sivutuotteiden käsittelyä, käyttöä ja hävittämistä koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi terveydensuojelulaissa (763/1994), ympäristönsuojelulaissa (527/2014), jätelaissa (646/2011) ja jätteiden siirroista sekä asetusten (EU) N:o 1257/2013 ja (EU) 2020/1056 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1157. Maa-ainesten ottamisesta kuljetettavaksi, varastoitavaksi tai jalostettavaksi säädetään lisäksi maa-aineslaissa (555/1981).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2026 vp

Helsingissä 25.2.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenni Pitko vihr
varapuheenjohtaja Pinja Perholehto sd
jäsen Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Marko Asell sd
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Petri Huru ps
jäsen Christoffer Ingo r
jäsen Vesa Kallio kesk
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Merja Rasinkangas ps
jäsen Tere Sammallahti kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos